

Sigmaplan Scheldekaaien – verslag bezoek 16/1016

Grenzeloze Schelde en De Milieuboot organiseerden op 16 oktober 2016 een info- en vormingsdag over de Sigmawerken op de Antwerpse Scheldekaaien. Onder leiding van ir Hans de Preter en ir. Koen Segher van Waterwegen en Zeekanaal NV werd een bezoek gebracht aan de werf op Nieuw-Zuid en Sint-Andries. Na dit werfbezoek konden de deelnemers op de milieuboot de 7 deelzones van het Sigmaplan op de Scheldekaaien bekijken. Op het dek konden we genieten van een kort aperitief bij een warme herfstzon en een unieke blik op de werken aan de kaaien.

Sigmaplan

Het Sigmaplan maakt de rivieren in het stroomgebied van de Schelde veiliger en natuurlijker. Tegelijk houdt het ook rekening met recreatie en economie rond en op rivieren. In Antwerpen houdt het Sigmaplan in dat er een verhoogde bescherming komt tegen overstromingen bij stormtij en zware regenval door de kaaimuren te verstevigen en de waterkering te verhogen. Dit wordt gecombineerd met de verfraaiing van de publieke ruimte op de Scheldekaaien.

Inleiding in de infokeet

De muren van de Scheldekaaien hebben stabiliteitsproblemen. Vroeger zijn hiervoor al verschillende tijdelijke oplossingen aangebracht, maar de huidige situatie vraagt een totaalaanpak. Door de klimaatverandering volstaat de huidige hoogte van de waterkering ook niet meer om genoeg bescherming te bieden. Het karakter van de Scheldekaaien is over de jaren ook veranderd en een stedelijke vernieuwing drong zich aan. Dit alles vormde de aanleiding voor het Masterplan Scheldekaaien, een plan dat zowel het Sigmaplan als de stedenbouwkundige werken omvat voor 7 deelzones van de Scheldekaaien. Elke zone krijgt een eigen karakter en in elke zone zijn andere technische oplossingen nodig om de Scheldekaaien te verstevigen en de waterkering te verhogen tot Sigmahoogte. Bij de vernieuwingen wordt zoveel mogelijk het karakter van de kaaien behouden, door bijvoorbeeld de typische 'blauwe steen' terug te plaatsen. De plannen houden ook een opwaardering in van de verbinding tussen de Schelde en de stad. Bij het werfbezoek konden de deelnemers een blik werpen op de bouwput tussen de damwand en de voorste combiwand.

Werbbezoek

In Nieuw Zuid waren de kaaien er slecht aan toe. Daarom is er besloten om de bestaande muur volledig te vervangen, een zogenaamde 'harde' renovatie. Hiervoor is eerst een damwand achter de bestaande muur geplaatst, waarna de bestaande muur met explosies is verwijderd. Daarna is vooraan een zogenaamde combiwand geplaatst, een wand bestaande uit buispalen en damplanken. Deze nieuwe voorwand wordt verankerd in de achterste damwand. De kaai wordt finaal opnieuw bezet met de originele blauwe steen, gerecupereerd voor de afbraak van de originele muur.

In Sint-Andries kan de muur verstevigd worden met een zachte renovatie. Daarvoor wordt een nieuwe diepwand achter de bestaande muur geplaatst. De bestaande muur wordt hersteld en blijft hier behouden. Om de muur verder te ontlasten wordt een holle ruimte tussen de bestaande muur en de achterliggende diepwand gecreëerd waar het waterniveau voor en achter de bestaande muur even hoog is. Zo komt de druk vooral op de diepwand terecht, in plaats van op de bestaande muur. In een volgende fase wordt de muur nog verhoogd tot op Sigmahoogte en wordt het openbaar domein op de kades heringericht. Dit houdt onder andere in dat aan de stadszijde van de waterkering een park zal aangelegd worden.

Boottocht op de Zeeschelde

Op het dek van de milieuboot konden de deelnemers genieten van een late herfstzon. We konden dicht voorbij de 7 deelzones van de kaaien varen, van Blue Gate Antwerp en tot aan het toekomstige Droogdokkenpark. Aan Blue Gate is het enige stuk van de Scheldekaaien dat nog steeds een overslagkade blijft in het Masterplan Scheldekaaien. Hier komt namelijk een nieuw eco-effectief bedrijventerrein. Deze nieuwe overslagwand is al aangelegd, door een nieuwe wand rond de bestaande te kapselen. Aan de werven op Nieuw Zuid en Sint-Andries konden we duidelijk het verschil tussen de toestand van de oude muur en de reeds nieuw aangelegd muur zien. In de zones die hierop volgden kregen de deelnemers een toelichting over de plannen. In het centrale deel van de Scheldekaaien wordt bijvoorbeeld overwogen om een mobiele waterkering aan te leggen, of om de waterkering in de gebouwen te integreren. We kregen ook een goed zicht op de belastingproef die momenteel ter hoogte van het Loodswezen doorgaat. Het is duidelijk dat in elke zone van de Scheldekaaien er activiteit is op dit moment!